

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології
Кафедра галузевої соціології

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
для студентів

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 054 Соціологія
Освітній рівень: бакалавр
Освітня програма: Соціологічне забезпечення управлінських процесів
Вид навчальної дисципліни: обов'язкова

Форма навчання: денна
Навчальний рік: 2022/2023
Семестр: 8
Кількість кредитів ECTS: 4
Мова викладання, навчання та оцінювання: українська
Форма заключного контролю: іспит

Викладач: проф. Туленков М.В.

Пролонговано: на 2023/2024 н.р. Червінська Т.Г. «31» 08 2023 р.

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник: Туленков Микола Васильович, професор кафедри галузевої соціології, доктор соціологічних наук, професор

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри галузевої соціології
Безрукова О.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)
Протокол № 20 від «27» листопада 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року № 8

Голова науково-методичної комісії Червінська Т.Г. Червінська Т.Г.

1. Мета дисципліни – формування в студентів фундаментальних знань з теорії управлінських рішень, а також набуття ними відповідних умінь і навичок використання набутих знань у перебігу соціальних практик та організаційно-управлінської діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1) знати ключові засади загальної соціології, а також соціології організацій та управління, теорії соціальних технологій;
- 2) володіти навичками проектування соціологічних досліджень, а також використання емпіричних методів соціологічного дослідження соціальних об'єктів, явищ і процесів.

3. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Теорія і практика прийняття управлінських рішень» входить до циклу професійної підготовки фахівців, освітнього ступеня «бакалавр», спеціальності «соціологія», освітньої програми «Соціологічне забезпечення управлінських процесів». Вона передбачає вивчення генезису, наукового статусу, предметного поля, понятійно-категоріального апарату, структури і функцій теорії прийняття рішень, а також змісту, типології, принципів, методів і технологій прийняття адекватних управлінських рішень у рамках різних соціальних організацій.

У межах вивчення даної дисципліни передбачається закріплення студентами умінь і навичок роботи зі спеціальною науковою літературою, критичного осмислення місця й ролі управлінських рішень у життєдіяльності сучасного суспільства, а також критеріїв оцінювання їх ефективності в умовах суспільних перетворень. Отримані знання і навички сприятимуть підвищенню фахового рівня та професійної компетентності майбутніх фахівців соціології у перебігу проведення соціологічних досліджень щодо впливу різних організаційно-управлінських процесів на розвиток сучасного суспільства.

Програма дисципліни складається з двох змістових частин: *частина 1* «Вступ до теорії управлінських рішень»; *частина 2* «Технології підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень».

4. Завдання (навчальні цілі):

- надання студентам фундаментальних знань про генезис, науковий статус, зміст, предметне поле, основні категорії, структуру й функції теорії прийняття управлінських рішень, а також перспективні напрями подальшого розвитку теорії управлінських рішень та її місце в системі сучасного наукового знання;
- набуття студентами відповідних навичок використання соціологічного підходу до вивчення специфіки процесів підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень, а також умінь обрання адекватних моделей і методів прийняття рішень у процесі розв'язання різноманітних соціальних проблем сучасного суспільного буття;
- розширення в студентів наукового кругозору щодо характеру та можливостей використання сучасних інноваційних технологій прийняття альтернативних і оптимальних управлінських рішень як ключового чинника сталого функціонування та подальшого розвитку сучасного суспільства.

Це спрямоване на формування наступних компетентностей:

- ЗК 06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- СК 06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК10. Здатність застосовувати отримані знання в процесах прийняття рішень.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання та навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінки	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	1.1 Знати генезис, науковий статус, ключові категорії, концепції, структуру та функції теорії прийняття управлінських рішень, а також її основні ролі та місце в системі сучасного наукового знання	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	25
	1.2 Знати сутність і типологію управлінських рішень, моделі, методи та технології їх прийняття та реалізації, а також критерії оцінювання ефективності даних рішень в розв'язанні різних соціальних проблем			
2	2.1 Вміти визначати різні типи управлінських рішень та їх можливості у забезпеченні функціонування й розвитку соціальних об'єктів у різних сферах суспільного життя	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	25
	2.2 Вміти виокремлювати соціальні проблеми та здійснювати вибір альтернативних і оптимальних рішень щодо їх розв'язання в процесі функціонування та розвитку суспільного буття			
3	Вміти здійснювати та презентувати науково-дослідний проект щодо вивчення можливостей впливу управлінських рішень на розв'язання різних соціальних проблем сучасного суспільного буття	самостійна робота, науково-дослідний проект	тематична доповідь, презентація науково-дослідного проекту	20
4	Вміти самостійно здійснювати аналітичну, дослідну та пошукову діяльність у перебігу вивчення ефективності управлінських рішень в різних соціальних організаціях	самостійна робота, науково-дослідний проект	тематична доповідь, науково-дослідний проект	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
PH05. Спілкування державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово з професійних питань	+	+	+	+	+	+
PH06. Ефективно використовувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач	+	+	+	+	+	+
PH13. Прогнозувати тенденції розвитку організаційних структур в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій	-	-	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- семестрове оцінювання:

1. оцінювання активної роботи студентів (успіх відповідей, тематичних доповідей, дослідних завдань) під час проведення семінарських занять (РН1.1; РН1.2; РН2.1; РН2.2) – **20/12 балів**;

2. виконання двох контрольних робіт (РН1.1; РН1.2; РН2.1; РН2.2; РН4) – **20/12 балів**, (2 контрольні роботи по 10 максимальних або 6 мінімальних балів за кожну);

3. виконання та презентація результатів індивідуального науково-дослідного проекту (РН3; РН4) – **20/12 балів**, тобто максимум 15 балів (і мінімум 9 балів) за результат виконання проекту та максимум 5 балів (і мінімум 3 бали) за презентацію отриманих результатів.

- **підсумкове оцінювання: письмовий іспит за білетом**, який містить 4 (чотири) питання (РН1.1; РН1.2; РН2.1; РН2.2) - **максимально 40 балів** (10 максимальних балів або 6 мінімальних балів за кожне питання). Мінімальна оцінка успішного складання іспиту становить – **24 бали**.

- **умови допуску до підсумкового іспиту**: студент не допускається до іспиту, якщо протягом семестру він набрав менше ніж **36 балів**; такий студент допускається до іспиту за умови написання комплексної контрольної (реферативної) роботи, яка за своїм змістом і обсягом має відповідати кількості неопрацьованих ним тем дисципліни протягом семестру.

7.2 Організація оцінювання:

1. Семінарські заняття оцінюються за фактом їх реального проведення, а бали накопичуються студентами протягом усього семестру.

2. Контрольна робота 1 виконується студентами самостійно в межах семінарського заняття після вивчення тем 1-5.

3. Контрольна робота 2 виконується студентами самостійно в межах семінарського заняття після вивчення тем 6-10.

4. Індивідуальний науково-дослідний проект виконується кожним студентом у межах самостійної роботи протягом семестру та презентується ним персонально під час проведення 2-х останніх семінарських занять за графіком навчального процесу.

7.3 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. План лекцій і семінарських занять

№ з/п	Назва частини і теми	Кількість годин:		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Частина 1 «Вступ до теорії прийняття управлінських рішень»				
1	Науковий статус, предмет, структура та функції теорії управлінських рішень	2	2	4
2	Концептуальна еволюція теоретичних засад прийняття управлінських рішень	2	2	6
3	Закономірності та основні принципи прийняття управлінських рішень	2	4	6
4	Соціальна природа та типологічні особливості управлінських рішень	2	2	6
5	Сучасні моделі підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень	4	4	6
Контрольна робота 1		-	2	-
Частина 2 «Технології підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень»				
6	Технологічні основи формування та вироблення управлінських рішень	4	4	8
7	Методологія підготовки та інформаційної підтримки управлінських рішень	4	4	6
8	Методичні прийоми вибору альтернатив та прийняття управлінських рішень	2	2	6
9	Організаційні техніки та процедури реалізації управлінських рішень	2	2	6
10	Технологія обґрунтування адекватних управлінських рішень в організаціях	2	4	6
Контрольна робота 2		-	2	-
Всього		26	34	60

Загальний обсяг - 120 годин, в тому числі:

лекцій – 26 годин;

семінарських занять – 34 години;

самостійна робота - 60 годин.

9. Рекомендовані джерела:

Основні (базові):

- Бех В.П. Теорія систем і системний аналіз в управлінні: Підручник/ В.П.Бех, М.В.Туленков.-К: Інтерсервіс.2021 - 680 с. (С. 385- 402; 404-480; 507-536)
- Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення: технологія прийняття рішень пер.з англ./Д. Дерлоу - К:Наук. думка, 2001. -242 с. (С. 8-28; 36-57; 78-98; 125- 146; 189-223)
- Катренко А.В. Прийняття рішень: теорія та практика: Підручник /А.В.Катренко, В.В.Пасічник -Львів: Новий світ-2000, 2020.-447 с. (С. 16-39; 120-153; 226-264; 356-386)
- Теорія прийняття рішень: Підручник /За заг. ред. М.П.Бутка [М.П.Бутко, І.М.Бутко, В.П.Машенко та ін.] -К: Центр учбов. літ-ри, 2015.-360 с.(С.10-60; 111-143; 154-196; 247-280)
- Туленков М.В. Сучасні соціальні теорії управління. Навч. посібник /М.В.Туленков - К: Каравела, 2021.-504 с. (С.455-498)

Додаткова:

1. Бакуменко В.Д. Прийняття рішень в державному управлінні: навч. посіб.: у 2-ч. / В. Д. Бакуменко. -К.:АМУ, 2010(Ч.1. Теоретико-методологічні засади - 276 с.;Ч.2. Науково-прикладні аспекти - 296 с.)
2. Берегой Т. А. Державно-управлінські рішення : Навч. посіб. - Одеса: НАДУ, 2011. - 230 с.
3. Василенко В.О.Теорія і практика розробки управлінських рішень/В.О.Василенко - К : ЦУЛ, 2002. - 420с.
4. Волошин О.Ф. Моделі та методи прийняття рішень: Підручник /О.Ф.Волошин, С.О. Машенко -К. Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2010.-336 с.
5. Кузьменко Б.В. Теорія прийняття рішень : навч. посіб. / Б. В. Кузьменко, О. А. Чайковська. - К. : ВЦ КНУКІМ, 2010. – 130 с.
6. Линьов К. О. Технології прийняття управлінських рішень : навч. посіб. / К. О. Линьов. - К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. -138 с.
7. Методи прийняття управлінських рішень : навч. посіб. /уклад. Шепетюк Б.Д., Баляснікова О.А. -Чернівці:НТУ «ХП», 2006. - 123 с.
8. Небава М. І. Теорія та тренінг з технології прийняття управлінських рішень : Навч. посіб. /М. І. Небава, А. А. Шиян -Вінниця : ВНТУ, 2009. - 59 с .
9. Никифорок Б. В. Системний підхід до прийняття управлінських рішень /Б.В. Никифорок . -Львів: Укр. академія друкарства, 2007. - 229 с.
10. Петруня Ю.Є. Прийняття управлінських рішень:навч. посіб. / Ю.Є.Петруня, З.Б. Говоруха, Б.В.Літовченко та ін.-К.: Центр учбової літератури, 2011,- 216 с.
11. Піскунова О. В. Моделювання управлінських рішень щодо розвитку малого підприємництва / О. В. Піскунова. - К. : КНЕУ, 2010. - 334 с.
12. Половян Н.С. Методи прийняття управлінських рішень: Навч. посіб. /Н.С.Половян - Донецьк: Норд-Прес, 2010. -235 с.
13. Пономаренко В. С. Механізм прийняття управлінських рішень на підприємстві: процесний підхід / В.С.Пономаренко, С.В. Мінухін, О.М.Беседовський. -Харків : ХНЕУ, 2005. - 238 с.
14. Салига С. Я. Інформаційне забезпечення управлінських рішень на підприємствах / С.Я. Салига, В.В. Фатюха.-Запоріжжя: Запорізь. ін-т держ. та муніцип. управління. -2007. - 150 с.
15. Туленков М.В. Сучасні теорії менеджменту: Навч.посібник.-3-е вид. /М.В.Туленков.-К.: Каравелла, 2013.-303с.